

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องภาวะผู้นำของหัวหน้าภาควิชาในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตามการรับรู้และคาดหวังของกลุ่มผู้บริหารและผู้สอน มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมความเป็นผู้นำของหัวหน้าภาควิชาในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เกี่ยวกับการมุ่งงานกับมุ่งสัมพันธ์ ตามสภาพการรับรู้ และสภาพการคาดหวังที่อยากจะให้เกิดขึ้นของกลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มคณาจารย์ผู้สอนจากภาควิชาต่าง ๆ จำนวน 16 คณะ โดยอาศัยแนวคิดของ Andrew W. Halpin, และคณะมาเป็นกรอบของแนวคิดที่จะศึกษาถึงพฤติกรรมความเป็นผู้นำ (Leader Behavior) ที่มีพฤติกรรมมุ่งงาน (Initiating Structure) และพฤติกรรมมุ่งความสัมพันธ์ (Consideration) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ อาจารย์สาย ก. ที่ทำหน้าที่คณบดี รองคณบดี และผู้ช่วยคณบดี จำนวน 92 คน และอาจารย์ผู้สอน จำนวน 1719 คน จาก 16 คณะวิชาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในปีการศึกษา 2539 รวมประชากร 1811 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างนี้กำหนดขนาดโดยใช้ค่าความเชื่อมั่น ที่ระดับ 95 % ได้กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

คณบดี รองคณบดี และผู้ช่วยคณบดี	จำนวน	82 คน
อาจารย์ผู้สอน	จำนวน	313 คน
รวมกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	395 คน

การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีสุ่มแบบ Stratified Random Sampling

รายละเอียดกลุ่มตัวอย่างแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาของคณะต่าง ๆ
ในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ประกอบด้วยคณะ	ผู้บริหาร	ผู้สอน	รวม
วิทยาศาสตร์สุขภาพ ประกอบด้วยคณะ แพทยศาสตร์ ทันตแพทย์ เทคนิคการแพทย์ เภสัชศาสตร์ พยาบาลศาสตร์	29	157	186
กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประกอบด้วยคณะ วิทยาศาสตร์ เกษตรศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ อุตสาหกรรมเกษตรสัตวแพทย์	26	81	107
กลุ่มวิชาสังคม มนุษย์ ศึกษาศาสตร์ ประกอบด้วย มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจ วิศวกรรมศิลป์	27	75	102
รวม	82	313	395

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การสร้างเครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามพฤติกรรมผู้นำ (Leader Behavior Description Questionnaire-LBDQ) ของ Andrew W. Halpin ซึ่งแปลเป็นไทย โดย อุดม สุริยาเดช (2536, หน้า 71) ซึ่งเครื่องมือฉบับดังกล่าวมีค่าความเชื่อมั่นด้านการรับรู้ที่ระดับ .95 และด้านความคาดหวัง ที่ระดับ .92

2.2 การเตรียมการและจัดทำเครื่องมือวิจัย

2.2.1 ศึกษาข้อกระทงของแบบสอบถามทั้งด้านมุ่งงาน และมุ่งสัมพันธ์ ด้านละ 15 ข้อ รวม 30 ข้อ

2.2.2 ปรับปรุกระฐานของประโยค ในแต่ละข้อกระทงให้เหมาะสมกับการศึกษาครั้งนี้

2.2.3 จัดพิมพ์แบบสอบถามโดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อคำถามด้านมุ่งงานและมุ่งสัมพันธ์ มีลักษณะเป็นมาตราส่วน

ประมาณค่า 5 ระดับ คือ

5 ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

4 ปฏิบัติบ่อยครั้ง

3 ปฏิบัติเป็นครั้งคราว

2 ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง

1 ไม่ปฏิบัติเลย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัย ได้มีจดหมายเพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามไปยังผู้บริหาร และ อาจารย์ผู้สอนในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

3.2 เพื่อความสะดวกในการติดตาม และแยกกลุ่มผู้บริหาร และผู้สอน ผู้วิจัยได้กำหนดสีตรงหัวมุมด้านขวาของแบบสอบถามทุกฉบับ

สีเขียว	-	กลุ่มผู้บริหาร
สีแดง	-	กลุ่มผู้สอน

3.3 ในการส่งแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยได้สอดซองติดดวงตราไปรษณียากร พร้อมทั้งที่อยู่ของผู้วิจัย เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถจัดส่งคืนผู้วิจัย

3.4 แบบสอบถามส่งไปทั้งสิ้นจำนวน 395 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 367 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.91 แต่มีฉบับที่สมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ 287 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 72.66

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบในตอนต้นที่ 1 โดยใช้ค่าร้อยละ

4.2 การวิเคราะห์ภาวะผู้นำของแบบสอบถามตามมาตราส่วนประมาณค่า ใช้สถิติค่ามัธยฐาน เลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรม SPSS/PC *

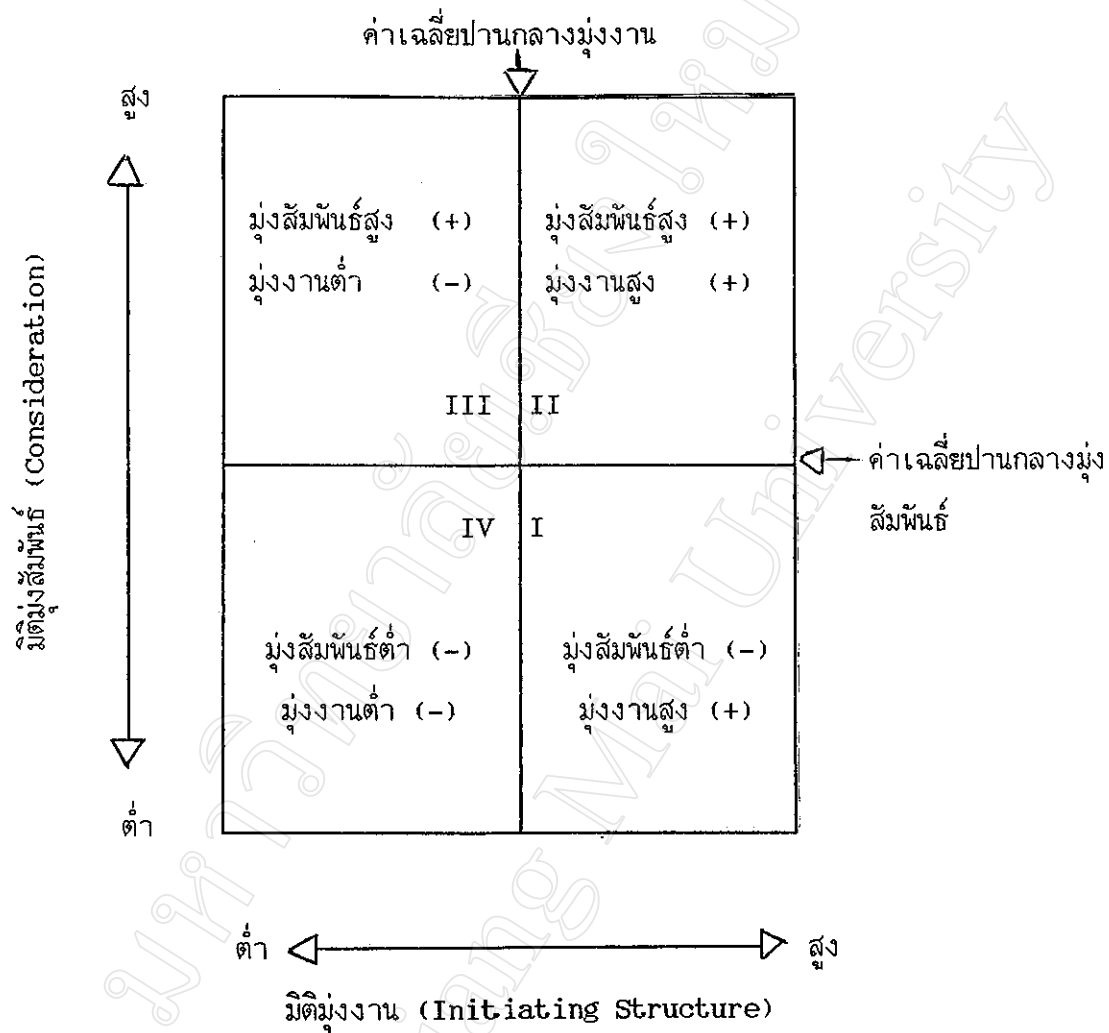
4.3 การกำหนดค่าคะแนนและการแปลความ

รับรู้หรือคาดหวังในภาวะที่ปฏิบัติ <u>อย่างสม่ำเสมอ</u>	ให้คะแนนเท่ากับ	5
รับรู้หรือคาดหวังในภาวะที่ปฏิบัติ <u>บ่อยครั้ง</u>	ให้คะแนนเท่ากับ	4
รับรู้หรือคาดหวังในภาวะที่ปฏิบัติ <u>เป็นครั้งคราว</u>	ให้คะแนนเท่ากับ	3
รับรู้หรือคาดหวังในภาวะที่ปฏิบัติ <u>นาน ๆ ครั้ง</u>	ให้คะแนนเท่ากับ	2
รับรู้หรือคาดหวังในภาวะที่ <u>ไม่ปฏิบัติหรือไม่อยากให้ปฏิบัติเลย</u>	ให้คะแนนเท่ากับ	1

นำค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{x}$) ที่ได้ไปแปลความหมายสำหรับภาวะผู้นำแต่ละภาวะ ดังต่อไปนี้

4.50-5.00	หมายถึง	รับรู้หรือคาดหวังในภาวะนั้น ๆ ว่า ได้มีการปฏิบัติ <u>อย่างสม่ำเสมอ</u>
3.50-4.49	หมายถึง	รับรู้หรือคาดหวังในภาวะนั้น ๆ ว่า ได้มีการปฏิบัติ <u>บ่อยครั้ง</u>
2.50-3.49	หมายถึง	รับรู้หรือคาดหวังในภาวะนั้น ๆ ว่า ได้มีการปฏิบัติ <u>เป็นครั้งคราว</u>
1.50-2.49	หมายถึง	รับรู้หรือคาดหวังในภาวะนั้น ๆ ว่า ได้มีการปฏิบัติ <u>นาน ๆ ครั้ง</u>
1.00-1.49	หมายถึง	รับรู้หรือคาดหวังในภาวะนั้น ๆ ว่า <u>ไม่ปฏิบัติหรือ</u> <u>ไม่อยากปฏิบัติเลย</u>

4.4 นำค่าเฉลี่ยในแต่ละมิติ มาเปรียบเทียบกับ Ohio State Leadership Grid เพื่อ
พิจารณาภาวะผู้นำของหัวหน้าภาควิชา

ในการวิเคราะห์ภาวะผู้นำโดยใช้ Ohio State Leadership Grid จะนำค่าเฉลี่ย
แต่ละมิติมากำหนดจุดในแต่ละ Quadrant เพื่อจะดูว่า ภาวะผู้นำจะอยู่ในตำแหน่งใด